

UREDBA (EU) 2020/461 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 30. ožujka 2020.****o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1212/2002 radi pružanja financijske pomoći državama članicama i zemljama koje pregovaraju o pristupanju Uniji ozbiljno pogođenima izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 175. treći stavak i članak 212. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

nakon savjetovanja s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) Fond solidarnosti Europske unije („Fond”) osnovan je Uredbom Vijeća (EZ) br. 1212/2002 ⁽²⁾. Fond je osnovan radi pružanja financijske pomoći državama članicama nakon katastrofa velikih razmjera kao konkretan izraz europske solidarnosti u nevoljama.
- (2) U slučaju izvanrednih stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja Unija bi trebala pokazati svoju solidarnost s državama članicama i pogođenim stanovništvom pružanjem financijske pomoći kako bi se pomoglo pogođenom stanovništvu, doprinijelo brzom vraćanju normalnim životnim uvjetima u pogođenim regijama i ograničilo širenje zaraznih bolesti.
- (3) Unija bi u slučaju izvanrednih stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja trebala pokazati solidarnost i sa zemljama koje pregovaraju o pristupanju Uniji.
- (4) Krizna situacija velikih razmjera može biti posljedica izvanrednog stanja u području javnog zdravlja, posebice službeno proglašena pandemija virusa. Zahvaljujući Fondu Unija može pomoći u mobiliziranju hitnih službi radi pokrivanja neposrednih potreba ljudi i doprinijeti kratkoročnoj obnovi oštećene ključne infrastrukture kako bi se gospodarska djelatnost mogla nastaviti u regijama koje su pogođene katastrofom. Taj je fond, međutim, trenutačno ograničen na prirodne katastrofe koje uzrokuju materijalnu štetu i ne obuhvaća katastrofe velikih razmjera uzrokovane biološkim opasnostima. Trebalo bi omogućiti da Unija intervenira u slučaju izvanrednih stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja.
- (5) Cilj djelovanja koje treba poduzeti jest dopuniti nastojanja pogođenih država u slučajevima u kojima su učinci krizne situacije toliko ozbiljni da te države ne mogu riješiti situaciju samo vlastitim sredstvima. S obzirom na to da taj cilj ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se, zbog opsega i učinaka djelovanja, on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (6) U skladu s načelom supsidijarnosti djelovanje na temelju ove Uredbe trebalo bi ograničiti na izvanredna stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja. Ta bi izvanredna stanja trebala definirati ovisno o javnim rashodima potrebnima za njihovo rješavanje.

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 26. ožujka 2020. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 30. ožujka 2020.

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1212/2002 od 11. studenoga 2002. o osnivanju Fonda solidarnosti Europske unije (SL L 311, 14.11.2002., str. 3.).

- (7) Pomoć Unije trebala bi dopuniti napore pogođenih država te bi se trebala koristiti za pokrivanje dijela javnih rashoda namijenjenih obavljanju najnužnijih hitnih operacija koje su posljedica izvanredne situacije.
- (8) U skladu s načelom supsidijarnosti, pomoć Unije trebala bi se dodjeljivati samo na temelju zahtjeva pogođene države. Komisija bi trebala osigurati ravnopravno postupanje sa zahtjevima koje podnesu države.
- (9) Komisija bi trebala moći brzo donijeti odluku o izdvajanju određenih financijskih sredstava i mobilizirati ih što je brže moguće. Stoga bi trebalo ojačati postojeće odredbe o isplati predujmova povećavanjem iznosa tih predujmova.
- (10) Ova Uredba trebala bi hitno stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
- (11) Uzimajući u obzir izbijanje bolesti COVID-19 i hitnost odgovora na s time povezanu javnozdravstvenu krizu, smatralo se primjerenim predvidjeti iznimku od roka od osam tjedana iz članka 4. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, priloženog UEU-u, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.
- (12) Uredbu (EZ) br. 2012/2002 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EZ) br. 2012/2002 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 2.

1. Na zahtjev države članice ili zemlje koja s Unijom vodi pregovore o pristupanju (dalje u tekstu „prihvatljiva država”), pomoć iz Fonda može se mobilizirati ako u jednoj ili više regija te prihvatljive države dođe do ozbiljnih posljedica za životne uvjete, ljudsko zdravlje, prirodni okoliš ili gospodarstvo kao posljedica:

- (a) prirodne katastrofe velikih razmjera ili regionalne prirodne katastrofe do koje je došlo na državnom području iste prihvatljive države ili na državnom području susjedne prihvatljive države; ili
- (b) izvanrednog stanja velikih razmjera u području javnog zdravlja do kojeg je došlo na državnom području iste prihvatljive države.

Izravna šteta nastala kao izravna posljedica prirodne katastrofe smatra se dijelom štete izazvane tom prirodnom katastrofom.

2. Za potrebe ove Uredbe „prirodna katastrofa velikih razmjera” znači prirodna katastrofa koja je u prihvatljivoj državi prouzročila izravnu štetu procijenjenu na više od 3 000 000 000 EUR u cijenama iz 2011. godine ili više od 0,6 % njezina bruto nacionalnog dohotka (BND).

2.a Za potrebe ove Uredbe „izvanredno stanje velikih razmjera u području javnog zdravlja” znači bilo koje po život opasno ili drugo opasno zdravstveno stanje biološkog podrijetla u prihvatljivoj državi koje ozbiljno utječe na zdravlje ljudi te zahtijeva odlučno djelovanje radi sprečavanja daljnjeg širenja, što dovodi do financijskog opterećenja prihvatljive države zbog provedbe hitnih mjera u procijenjenom iznosu od više od 1 500 000 000 EUR u cijenama iz 2011. ili više od 0,3 % njezina BND-a.

3. Za potrebe ove Uredbe, „regionalna prirodna katastrofa” znači prirodna katastrofa koja je prouzročila izravnu štetu u nekoj regiji na razini NUTS 2 prihvatljive države članice, veću od 1,5 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) te regije.

Odstupajući od prvog podstavka, ako je dotična regija u kojoj je došlo do prirodne katastrofe najudaljenija regija u smislu članka 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, „regionalna prirodna katastrofa” znači prirodna katastrofa koja je prouzročila izravnu štetu veću od 1 % BDP-a te regije.

Kada se prirodna katastrofa odnosi na nekoliko regija na razini NUTS 2, prag se primjenjuje na prosječni BDP tih regija ponderiran u skladu s udjelom ukupne štete u svakoj regiji.

4. Pomoć iz Fonda može se mobilizirati i za svaku prirodnu katastrofu u prihvatljivoj državi koja se također smatra prirodnom katastrofom velikih razmjera u susjednoj prihvatljivoj državi.

5. Za potrebe ovog članka koriste se usklađeni statistički podaci Eurostata.”;

2. u članku 3. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Pomoć ima oblik financijskog doprinosa iz Fonda. Za svaku prihvatljivu katastrofu ili izvanredno stanje, prihvatljivoj državi dodjeljuje se jedan financijski doprinos.

2. Cilj je Fonda dopuniti napore pogođenih država i pokriti dio njihovih javnih rashoda, kako bi se prihvatljivoj državi pomoglo da provede, ovisno o vrsti prihvatljive katastrofe ili izvanrednog stanja, sljedeće hitne operacije i operacije oporavka od ključne važnosti:

(a) vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetsom sektoru, u području vodoopskrbe, upravljanja otpadnim vodama, telekomunikacija, prijevoza, zdravlja i obrazovanja;

(b) pružanje privremenog smještaja i financiranje službi spašavanja, radi pokrivanja potreba pogođenog stanovništva;

(c) osiguravanje preventivne infrastrukture i mjera zaštite kulturne baštine;

(d) čišćenje područja pogođenih katastrofom, uključujući prirodna područja, u skladu s, kad je to primjereno, pristupima utemeljenima na ekosustavima te hitno obnavljanje pogođenih prirodnih područja kako bi se izbjegli neposredni učinci erozije tla;

(e) mjere čiji je cilj brzo pružanje pomoći, među ostalim medicinske pomoći, stanovništvu pogođenom izvanrednim stanjem velikih razmjera u području javnog zdravlja i zaštita stanovništva od mogućeg izlaganja, uključujući sprečavanje, praćenje ili nadziranje širenja bolesti, suzbijanje ozbiljnih rizika za javno zdravlje ili ublažavanje njihova učinka na javno zdravlje.

Za potrebe prvog podstavka točke (a), „vraćanje u ispravno radno stanje” znači vraćanje infrastrukture i pogona u stanje u kakvom su bili prije prirodne katastrofe. Kada vraćanje u stanje prije prirodne katastrofe nije pravno moguće ili gospodarski opravdano, ili kada država korisnica odluči premjestiti ili poboljšati funkcioniranje pogođene infrastrukture ili pogona kako bi se poboljšala njihova otpornost na buduće prirodne katastrofe, Fond može doprinijeti troškovima obnavljanja samo do procijenjenog troška za vraćanje u prijašnje stanje.

Troškove koji premaše troškove iz drugog podstavka financira država korisnica iz vlastitih sredstava ili, kada je moguće, iz drugih fondova Unije.

Za potrebe prvog podstavka točke (b), „privremeni smještaj” znači smještaj koji traje do trenutka kad je pogođeno stanovništvo u mogućnosti vratiti se svojim pravim domovima nakon njihova popravka ili obnove.”;

3. u članku 4.a stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Iznos predujma ne smije premašiti 25 % očekivanog iznosa financijskog doprinosa te ni u kojem slučaju ne smije premašiti 100 000 000 EUR. Kad se utvrdi konačan iznos financijskog doprinosa, Komisija uzima u obzir iznos predujma prije isplate preostalog iznosa financijskog doprinosa. Komisija osigurava povrat nepropisno isplaćenih predujmova.”;

4. u članku 8. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Najkasnije šest mjeseci nakon isteka razdoblja od 18 mjeseci iz stavka 1., država korisnica podnosi izvješće o izvršenju financijskog doprinosa iz Fonda s izjavom o opravdanosti rashoda, pri čemu navodi eventualne druge izvore financiranja koje je primila za dotične operacije, uključujući naknade iz osiguranja i naknadu štete dobivenu od trećih strana.

U izvješću o izvršenju, ovisno o prirodi prihvatljive katastrofe ili izvanrednog stanja, navode se:

- (a) preventivne mjere koje je država korisnica poduzela ili predložila radi ograničavanja buduće štete i izbjegavanja, u mjeri u kojoj je to moguće, ponavljanja sličnih prirodnih katastrofa ili izvanrednih stanja u području javnog zdravlja, uključujući korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u tu svrhu;
- (b) stanje provedbe relevantnog zakonodavstva Unije o sprečavanju i upravljanju rizikom od katastrofe;
- (c) iskustvo stečeno prilikom katastrofe ili izvanrednog stanja te mjere koje su poduzete ili predložene kako bi se osigurala zaštita okoliša i otpornost u odnosu na klimatske promjene, prirodne katastrofe i izvanredna stanja u području javnog zdravlja; i
- (d) sve druge relevantne informacije o poduzetim mjerama prevencije i ublažavanja u vezi s vrstom prirodne katastrofe ili izvanrednog stanja u području javnog zdravlja.

Uz izvješće o izvršenju prilaže se mišljenje neovisnoga revizorskog tijela koje se izrađuje u skladu s međunarodno prihvaćenim revizorskim standardima u kojem se utvrđuje daje li izjava o opravdanosti rashoda istinit i pošten prikaz te je li financijski doprinos iz Fonda zakonit i pravilan, u skladu s člankom 59. stavkom 5. i člankom 60. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.

Na kraju postupka iz prvog podstavka Komisija izvršava zaključenje pomoći iz Fonda.”.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 30. ožujka 2020.

Za Europski parlament
Predsjednik
D. M. SASSOLI

Za Vijeće
Predsjednik
G. GRLIĆ RADMAN